Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
2009-11-11	Banverket	Banverket tycker att man i den första GIS-analysen använt ett för litet skyddsavstånd (100 m) till järnväg. Inför framtida projekt bör följande beaktas: Avståndet mellan spårmitt och verket bör vara minst verkets totalhöjd+20m.	*Avsnittet Infrastruktur och försvarsintressen i Utställningshandlingen har kompletterats med Banverkets information i texten nedan.*
		Vid etablering av verk fordras en beskrivning av hur tillfartsvägar till verken ska hanteras. Alla lokaliseringar av verk som ändrar trafikmängden i någon järnvägskorsning måste behandlas restriktivt. Det kan inte uteslutas att trafiksäkerheten i jnvkorsningar påverkas negativt. Beträffande transporter i byggskedet behöver det undersökas att långsamt gående transporter kan ta sig fram i plankorsningar på ett trafiksäkert sätt. Samråd behöver ske med Banverket.	
		När man kommit längre i planeringsprocessen (bygglov och detaljplan) måste transportvägar preciseras. Därför är det viktigt att planer rörande vindkraft remitteras till Banverket för granskning.	
		Utbyggnad av vindkraft kan innebära störningar i järnvägens radiosystem och därmed i dess trafikstyrningssystem. Alla detaljplaner och bygglov måste remitteras till Banverket för granskning så att vindkraften inte kommer i konflikt med radio- och telekommunikation.	
		Korsningsavtal: Om ett verk kommer att anslutas till elnätet via markkabel i korsning under banvall erfordras särskilt tillstånd från Banverket	
2009-01-09	Länsstyrelsen i Västerbottens län	Länsstyrelsen anser det vällovlig att kommunerna gemensamt arbetar fram en vindkraftplan.	
		LST vill uppmärksamma att den kommunala nivån har fått ett utökat ansvar vid prövning av vindkraftanläggningar. Detta innebär bla att ÖP blir en viktig överenskommelse mellan stat och kommun i de frågor som LST har att bevaka. Det bör anges generella riktlinjer för kommunernas handläggning av anmälan och tillståndsprövningar för verk.	*Avsnittet Generella riktlinjer för vindkraftetablering i Södra Lappland har kompletterats med en hänvisning till till kommunernas handbok "att även innefatta handläggningsrelaterade frågor.*
		Stoppområden är utpekade i Dorotea och Vilhelmina kommuner. Ur naturvårdssynpunkt är stoppområden bra men de kunde vara ännu tydligare motiverat för just de delar som ligger utanför obrutet fjäll.	*Stoppområden utanför obrutet fjäll förekommer endast i Dorotea kommun. Motiven kring dessa (främst relaterade till turismen) har tydliggjorts.*
		Utredningsområdena. Även inom utredningsområden ska man beakta olika lokala värden såsom naturvärden, kulturvärden, hänsyn till rennäring och påverkan på landskapsbilden. LST anser det mycket olämpligt att planera vindkraftverk inom naturreservat. Det kan dock hända att det vid någon enskild prövning med speciell utformning kan finnas möjlighet att placera enskilda verk i kanten av något reservat. Detta är dock undantagsvis och endast då intrångseffekterna inte motverkar de värden som reservatet avser att skydda.	*Kapitlet Generella riktlinjer för vindkraftetablering i Södra Lappland i Utställningshandlingen har kompletterats med Länsstyrelsens information.*
		Inom område 21 Storbergskullen finns ett urskogsområde som har så höga naturvärden att det är aktuellt för reservatsbildning. Möjligheter att bygga vägar, kraftledningar och verk kommer att vara begränsade. Det bästa vore att justera gränserna på utredningsområdet så att gränserna för urskogsområdet inte ingår.	*Noterat. Storbergskullens gränser kommer eventuellt att justeras i samband med eventuell vindkraftprojektering.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Inom område 27 finns stora våtmarkskomplex av klass 2. Förutom försvårande omständigheter i samband med våtmark finns även naturvärden att ta hänsyn till. Vid ev utbyggnad måste stor hänsyn tas till vattenförhållandena i området.	*Noterat*
		LST anser att områdena 21-26 och 28-30 är oförenliga med vindkraftutbyggnad.	*Områdena 22-23, 26, 28-30 kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft p.g.a.starka naturmiljövårds- och rennäringsintressen.*
		Övriga områden. LST saknar generella riktlinjer som beskriver att ambitionen om verk med tillhörande vägar och kraftledningar, endast i undantagsfall får placeras i särskilt värdefull natur- och kulturmiljö.	*Avsnitten Naturmiljövärden och Kulturmiljövärden i Utställningshandlingen har kompletterats med Länsstyrelsens information.*
		Kulturmiljövärdena är bra beskrivna men de framgår inte att i stora delar av de områden som planeras för vindkraft är kulturvärdena inte kända. Kulturmiljövärden bör inventeras inför en exploatering.	*Avsnittet Kulturmiljövärden i Utställningshandlingen har kompletterats med Länsstyrelsens information.*
		LST motsätter sig formuleringen på sida 26 i Samrådshandlingen och påpekar att projektet kan fördröjas och fördyras om man först i ett sent skede hanterar fornlämningars benägenhet i förhållande till parklayout. Det finns heller ingen garanti att lämningarna får ett tillräckligt skydd genom en justering av verkplats eller väg.	*Avsnittet Kulturmiljövärden i Utställningshandlingen har kompletterats med Länsstyrelsens information.*
		LST saknar att hänsyn ska tas till säkerhetsfrågorna vid framtagandet av vindkraftplan. LST föreslår ett nytt kapitel, ”Hälsa och säkerhet”, där nedanstående frågor kan redovisas med särskilt hänsyn till: enskilda boende, enskildas intressen, infrastruktur som trafikflyg och annan civil och militär luftfart, landsvägstrafik, järnväg och försvarsmaktens intressen. LST föreslår att stycket som berör ljudpåverkan ingår i ett nytt kapitel ”Hälsa och säkerhet”.	*Ett nytt avsnitt, "Hälsa och säkerhet", har tillkommit i Utställningshandlingen där vindkraftverkens påverkan på människan behandlas. I avsnittet Infrastruktur och försvarsintressen behandlas den säkerhetshänsyn som ska tas vid vindkraftplanering.*
		LST anser också att det är önskvärt att krisberedskapsfrågor redovisas såsom elförsörjning/distribution eventuell ö-drift av anläggningar som kan påverka den lokala/regionala krishanteringsförmågan. Vid prövning av ev projekt ska säkerhetsfrågorna beaktas utifrån gällande lagstiftning och rekommendationer.	*Krisberedskaps-frågor av planövergripande karaktär har inkluderats i avsnittet om Hälsa och säkerhet.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		LST anser att rennäringen sannolikt kommer att påverkas negativt av vindkraft. För att en långsiktigt hållbar rennäring ska kunna bedrivas i länet krävs att alla typer av för rennäringen viktiga områden finns representerade i tillräckligt stor omfattning inom varje sameby och att svåra passager inte ytterligare försvårar. LST kan konstatera att rennäringens riksintresseområden inte funnits med som ett kriterium för bortval i urvalsprocessen av utredningsområden. Några områden ligger inom rennäringens riksintressen och är därför olämpliga för vindkraftetableringar. Flera områden ligger i närheten av riksintresseområden och där bör avgränsning av områdena ses över. Lämpligheten av många av de presenterade utredningsområdena kan dock inte bedömas förrän vid prövningar.	*Noterat.*
		Urvalsprocessen av utredningsområdena ur rennäringssynpunkt. De sista 11 av de 30 presenterade områdena är sådana som kommunerna har valt ut och där presenteras ingen urvalsstrategi, vilket LST tycker är bristfälligt. LST ifrågasätter urvalsprocessen med avseende på rennäringen. Det är dock positivt att det i beskrivningen av utredningsområdena nämns vilka områden som ligger inom riksintresse för rennäringen.	*Områdena 19, 22-23, 26, 28-30 ej längre utpekade som lämpliga områden för vindkraft p.g.a starka naturmiljövårds- och rennäringsintressen. Kvarvarande utpekade områden som berör områden viktiga för rennäringen markeras som mindre/icke lämpliga områden i lämplighetsbedömningen. Vid eventuell prövning i.o.m vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Utredningsområden som inte är lämpliga ur rennäringssynpunkt:	
		1. Storberget- en flyttled av riksintresse går över berget.	*Noterat.*
		19. Stikken- kärnområde samt flyttled av riksintresse, gränsar till svår passage av riksintresse.	*Området Stikken är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		21. Storbergkullen- rastbete av riksintresse.	*Noterat.*
		22. Blaikfjället 1- rastbete, kärnområde och flyttled av riksintresse, utgör kalvningsland samt viktigt hänglavsbete.	*Området Blaikfjället 1 är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		23. Blaikfjället 2- flyttled av riksintresse samt ev kärnområde, utgör kalvningsland samt viktigt hänglavsbete.	*Området Blaikfjället 2 är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		25. Oxfjället- (ej riksintresse men ett viktigt hänglavsbete i naturreservat.	*Noterat.*
		26. Fiskfjället- kärnområde av riksintresse, flyttled av riksintresse passerar på nordöstra sidan, utgör kalvningsland och är delvis viktigt hänglavsbete.	*Området Fiskfjället är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		28. Skorne- kärnområde av riksintresse, berör ev rastbete av riksintresse, utgör kalvningsland och delvis viktigt hänglavsbete.	*Området Skorne är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		29. Datikberget- berör delvis kärnområde av riksintresse, utgör kalvningsland och delvis viktigt hänlavsbete.	*Området Datikberget är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		Utredningsområden som kan behövas avgränsas eller vars lämplighet bör avgöras i samband med prövning.	
		Många av utredningsområdena ligger nära riksintresseområden för rennäringen. Påverkan kan minska genom att områdena avgränsas på så sätt att en god marginal finns till de för rennäringen viktiga områden. Det är i detta sammanhang mycket viktigt att tänka på att gränsdragningen av riksintresseområdena inte ska tolkas för precist.	*Noterat.*
		LST anser att dessa områdens lämplighet för vindkraftetablering bör avgöras vid prövning:	
		2. Hemberget, 3. Skallberget, 4. Karpsjöberget, 5. Mesjöliden, 6.Storberget, 7. Granliden, 8. Blakliden, 10. Storsjöliden, 13. Västra Sjulsberget, 14.Stor-Rotliden, 18. Kälberget, 20. Storberget (Torvsele), 27. Västvattenberget, 30.Njakafjäll, delvis även inom viktig hänglavsbärande mark.	*Noterat. Områdena 4. Karpsjöberget & 6. Storberget är inte längre utpekade som lämpliga områden. De kvarvarande identifierade områden som berör områden viktiga för rennäringen värderas som mindre/icke lämpliga områden i lämplighetsbedömningen. Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*
		Övriga utredningsområden. LST kan inte se att icke ovanstående områden (9,11,12,15,16,17,24) direkt påverkar rennäringen. I dagsläget bedömer därför LST att lämpligheten för vindkraft i dessa enbart kan bedömas genom prövningar.	*Noterat.*
	Externa statliga myndigheter		

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
	Försvarsmakten	Försvarsmakten har inget att erinra mot de områden för vindkraftändamål som redovisas i remissen.	*Noterat. Påverkan på totalförsvaret utreds därmed inte ytterligare i detta skede.*
		När positioner och höjder på verken är fastställda behöver Försvarsmakten få in en remiss.	*Avsnittet Infrastruktur och försvarsintressen i Utställningshandlingen har kompletterats med Försvarsmaktens information.*
		Minst 30 dagar före uppförandet ska en Flygsäkerhetsanmälan skickas in.	*Kompletterats.*
	Bergstaten	Till yttrandet bifogar Bergstaten en karta över gällande mineralrättigheter.	
		Som framgår av kartan berörs ett av de mest prospekteringsintensiva delarna av Västerbottens län. Den fortsatta planeringen måste därför beakta det skydd som området med mineraler har enligt MB.	*Kapitlet Identifierade områden i Utställningshandlingen har kompletterats med Bergstatens information.Gruvnäring och vindkraftsintressen behöver inte strida mot varandra. Ett gruvområde är ett redan stört område vilket motiverar att även vindkraftanläggningar kan etableras i området. Här kan det även finnas samordningsfördelar i form av vindkraftenergi till gruvdriften.*
		Inom området finns även riksintressen för mineralutvinning med ett lägre gående skydd än det ovanstående.	*Kompletterats.*
	Energimyndigheten	Energimyndigheten anser att dokumentet är väl i linje med regeringens och myndighetens intensioner avseende vindkraft.	*Noterat.*
		Kommunala mål för vindbruk: Energimyndigheten anser att dokumentet även bör innehålla kommunala målsättningar för vindbruk som kan ge strategisk vägledning i etableringsprocessen.	*Kapitlet Bakgrund har kompletterats med Energimyndighetens förfrågan om kommunal målsättning.*
		Utvärdering av utredningsområden: I prioriteringstabellen på sid 48 i dokumentet bör även hänsyn tas till nationella och kommunala intressen som områden av riksintresse för vindbruk och kommunala mål för vindbruk.	*Tabellen "Lämplighet för vindkraft" i Utställningshandlingen är nu kompletterad med kriteriet riksintresse för vindbruk.*
	Svenska kraftnät	Om det blir aktuellt med vindkraftverk nära befintliga stationer eller kraftledingar är det viktigt med säkerhetsavstånd till dessa. Samråd ska hållas med Svenska kraftnät. SK vill uppmärksamma de gällande tekniska krav som omfattar alla vindkraftverk och parker med kapacitet större än 1,5 MW i föreskriften "SvKFS2005:2.	*Avsnittet Elnätsförutsättning och befintlig kraftproduktion i Utställningshandlingen har kompletterats med Svenska kraftnäts information.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
	Luftfartstyrelsen	Flygplatserna Vilhelmina och Åsele: Kring flygplatser finns höjdbegränsade områden och inom dessa får det ej vara byggnadsverk som överstiger höjdbegränsningarna.	*Avsnittet Infrastruktur och försvarsintressen i Utställningshandlingen har kompletterats med Luftfartsstyrelsens information.*
		Skyddsområde för navigationsutrustning: Verk som placeras inom skyddsområde för navigationsutrustning kan komma att utgöra störning och därför måste en noggrann utredning göras. Fristående luftfartsanläggningar i terrängen hanteras av Luftfartsverket och anläggningar tillhörande en flygplats hanteras av resp flygplats.	*Kompletterats.*
		Markering av byggnader, master och andra föremål: Verken ska markeras enl med Luftfartsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om markering av byggnader, master och andra föremål.	*Kompletterats.*
	Länsstyrelsen i Jämtlands län	Vindkraftplanen berör utredningsområdena nr 18, 19, 24, 25 som gränsar till Strömsunds kommun.	*Noterat.*
		Strömsunds kommun har i gällande ÖP redovisat att Stekenjokkplatån av många skäl inte är lämplig för vindkraft. Detta område med väg 824 (Vildmarksvägen) av stor betydelse för näringslivet inom Frostvikenområdet. Nr 19 Stikken berör riksintresse för rörligt friluftsliv, naturvård och rennäring. Möjligt är en etablering här även synlig för riksintresseområdena för kulturmiljö i Z1 och Z2.	*Området Stikken är inte längre utpekat som lämpligt område p.g.a starka naturmiljövårds-, fritids-, turism- och rennäringsintressen.*
2008-12-17	Klimpfjälls samfällighetsförening	Klimpfjälls samfällighetsförening motsätter sig kraftigt emot en vindkraftpark i Stekenjokk. Sådan etablering påverkar dalgångens basnäringar, turism och renskötsel negativt. Tystnaden, utsikten och upplevelsen av naturen får inte förstöras av höga bullrande vindsnurror.	*Området Stikken är inte längre utpekat som lämpligt område p.g.a starka naturmiljövårds-, fritids-, turism- och rennäringsintressen.*
		Om Stekenjokk, mot Klimpfjälls samfällighetsförenings vilja, ändå exploateras med vindkraftparker, förutsätter de att kompensation ska utgå till alla i dalgången för inkomstbortfall, intrång och olägenheter som uppstår.	*Noterat.*
		Klimpfjälls samfällighetsförening undrar hur Vilhelmina kommun ställer sig till en sådan etablering (om) det i framtiden ska byggas en stugby väst om byn?	*Noterat.*
Klimpfjälls sa	Lövbergs Samfällighetsförening	Synpunkter för vindkraftetablering vid Stekenjokk	*Området Stikken är inte längre utpekat som lämpligt område p.g.a starka naturmiljövårds-, fritids-, turism- och rennäringsintressen.*
		Lövbergs Samfällighetsförening anser att utredningsområdet på Stekenjokk kommer att förfula landskapsbilden på en av de "vackraste vägsträckorna" i Sverige (Stekenjokkvägen). De tycker att Stekenjokkområdet ska tas bort.	*Noterat.*
		Naturmiljö: Stekenjokkområdet har tidigare ansetts så värdefullt att skotertrafik är förbjuden. Att då bygga permanenta vägar till/från verken kommer ha en kraftigt negativ inverkan på naturmiljön.	*Noterat.*
		Området är ett av de få där den fridlysta fjällräven finns.	*Noterat.*
		Turism: Stekenjokkvägen torde vara en av de vägar i Sverige som har en så lång sträcka över kalfjäll. För rörelsehindrade är detta en av få platser där man kan komma i kontakt med den vildmark som kalfjället innebär.	*Noterat.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Markanvändning: Lövbergs Samfällighetsförening bedömer att projektet kommer kräva en ny kraftledning längs hela Kultsjödalen ner till Stalon. En nya ledning torde kräva ytterligare exploatering av marken på södra sidan av Kultsjön. Det kommer ta bort en del av den ringa barrskog som finns i området samt förfula utsikten för byarna Klimpfjäll, Storvall, Lövberg mf.	*Noterat.*
		Arbetstillfällen: Lövbergs Samfällighetsförening undrar om en vindkraftpark ger arbetstillfällen som placeras i regionen, alltså i Kultsjödalen. En annan fråga är om intrånget är så stort att arbetstillfällen inom renskötsel och turism riskerar att försvinna.	*Noterat.*
		Effektförlusterna stora: Lövbergs Samfällighetsförening ifrågasätter en placering som är så långt ifrån brukarna när effektförlusterna kan uppgå till 10 %. Verk bör placeras där brukarna finns.	*Noterat.*
		Riksintressen: Projektet påverkar flera riksintressen som bla riksintressen för naturvård, natura 2000, friluftsliv, rennäring samt obrutet fjäll.	*Noterat.*
		Ytterligare kompletteringar: Lövbergs Samfällighetsförening önskar återkomma med fler synpunkter i ärendet när vi tagit del av övriga synpunkter i samband med samrådsförfarandet.	*Noterat.*
2008-12-17	Länsstyrelsen Västernorrland	Sollefteå och Örnsköldsvik arbetar med tematiskt tillägg gällande vindkraft Tilläggen är nu nära antagande.	*Noterat. Utpekade vindkraftområden i grannkommunerna redovisas i de kommunövergripande kartbilderna.*
		Länsstyrelsen Västernorrland rekommenderar att kontakt tas av den sökande med Sollefteå och Örnsköldsvik för samverkan och samarbete.	*Noterat.*
		Visualiseringar: Dokumentet bör belysa om etableringar nära naturreservatet Stockholmsgatorna påverkar upplevelsen av reservatet.	*Visualiseringar/fotomontage görs av projektören vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*
		Nr 6 Storberget ligger sydost om Hedlunda, inte nordväst.	*Ändrat*
		Kumulativ landskapspåverkan från planerade vindkraftparker i Västernorrland bör vägas in.	*Kumulativ landskapspåverkan utreds av projektören vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*
		Lst Västernorrland har ansökt om och erhållit planeringsstöd för landskapsanalys.	*Noterat.*
		Ljudnivåer: Ev ljudpåverkan på tysta områden i Västernorrland bör redovisas, i detta fall främst avseende ljudpåverkan på Stockholmsgatorna.	*Ljudpåverkan på tysta områden utreds av projektören vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*
		Naturvård: Källberget, som gränsar till Sollefteå kommun, har botaniska värden (naturvårdsobjekt) inom kommunen som enl uppgift fortsätter in i Jämtland och Västerbotten.	*Noterat.*
		Rovfåglar: Kumulativa effekter på fågelfaunan bör beskrivas. Områdena vid Övik kommuns gräns är känsliga ur denna aspekt och Öviks åsikt i frågan bör väga tungt. Saknas inventeringar bör sådana utföras och utvärderas.	*Kumulativa effekter på fågelfaunan beskrivs av projektören vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*
		Hänsyns- och skyddsåtgärder bör sedan redovisas.	*Hänsyns- och skyddsåtgärder redovisas vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Kulturmiljövärden: Det bör tryckas på att det saknas kunskapsunderlag för stora delar av området när stora delar inte är fornminnesinventerat. Så när det nämns att det finns ca 2000 fornlämningar så är det bara de som man idag känner till.	*Avsnittet Kulturmiljövärden i Utställningshandlingen har kompletterats med Länsstyrelsens information.*
		Länsstyrelsen Västernorrland föreslår att arkeologiska undersökningar görs inför planerandet av vindkraftparkerna. För att spara tid bör de vara frivilliga och de bör innehålla:	*Arkeologiska undersökningar görs av projektören vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.Vid sådan prövning ska utredningar ske enligt rådande lagstiftning.*
		Utredningen bör göras av personal med vana av inventeringar och som uppfyller Raä:s krav för granskning till FMIS.	*Noterat.*
		En indelning av utredningen i 2 etapper ses som lämplig.	*Noterat.*
		Etapp 1 bör innehålla en översiktlig landskapsanalys som redovisar landskapets värden utifrån olika aspekter med ett brett synsätt. Här bör det ingå en byråmässig och en fältmässig del där fornlämningar, övriga kulturhistoriska lämningar, bebyggelsemiljöer och immateriella värden tas med och redovisas.	*Noterat.*
		Påverkansområdet vad gällande landskapet är betydligt mer omfattande än det område som avsätts för vindkraftverket. Landskapets historia i bredare mening bör belysas.	*Noterat.*
		Det samiska landskapet bör särskilt belysas. I dessa frågor kan det vara bra om man kontaktar Gaaltije, sydsamiskt kulturcentrum och Ajtte, huvudmuseum för den samiska kulturen.	*Noterat.*
		Med tidig kännedom om lämningsläget kan man justera etableringsområden, vägar etc så att kulturhistoriska intressen inte berörs. Detta betyder även att etapp 2 i regel inte behövs eftersom de ytor som är i behov av utgrävning undvikits.	*Noterat.*
		Etapp 2 är en fördjupad utredning i områden som direkt påverkas av verkplacering, täkter, vägar etc.	*Noterat.*
		Nykomna forn- och kulturlämningar ska avrapporteras till FMIS.	*Noterat.*
		Övrigt: Länsstyrelsen Västernorrland län anser att det vore intressant om man även hade med hur människor orienterar sig i landskapet. Info om detta får man oftast genom intervjuer.	*Om denna fråga kommer upp vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering kan den, om det är relevant, utredas då.*
2008-12-12	Mijjö- och byggnadsnämnden Miljöenheten, Dorotea kommun	Miljöenheten tillstyrker följande områden som lämpliga för vindkraft: 18 Källberget, 24 Dabbsjön, 25 Oxfjället och 27 Västvattenberget.	*Noterat.*
		Följande områden avstyrks som olämpliga: 22 Blajkfjället 1, 23 Blaikfjället 2 och 26 Fiskfjället.	*Områdena 22-23 & 26 kommer inte att utpekas som lämpliga områden för vindkraft p.g.a starka naturmiljövårds- och rennäringsintressen.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
2008-12-12	Post- och telestyrelsen (PST)	Uppförande av vindkraftverk kan i vissa fall påverka mottagningen av radiosignaler negativt, speciellt när det gäller radiolänkförbindelser. PTS rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av etableringen för resp område. Inför dessa möten kan PTS bidra med info om berörda operatörer.	*Avsnittet Infrastruktur och försvarsintressen i Utställningshandlingen har kompletterats med PST:s information.*
2008-12-30	SCA Skog AB	SCA anser att det arbetet med att ta fram en vindkraftplan är viktigt och angeläget när de har en positiv inställning och verkar för vindkraft.	*Noterat.*
		SCA anser att en betydande del av utredningsområdena är olämpliga med hänsyn till motstående intressen.	*Noterat.*
		Enligt bolagets mening är det nödvändigt att skapa grupper eller kluster av relativt näraliggande utredningsområden vilka gemensamt kan bära kostnaden för anslutning till stamnätet.	*Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering är frågan hur man ska ansluta till kraftledningsnätet den viktigaste frågan att utreda.Samordningsmöjligheter med andra projektörer kommer vara viktigt.*
		I stort har SCA inga synpunkter på samrådshandlingen som sådan.	*Noterat.*
		SCA har identifierat 3 områden lämpliga för vindkraft: Börtingberget och Stor-Hundberget i Åsele kommun och Vallsjöberget i Vilhelimna kommun. De är översiktligt markerade på bifogad karta.	*Föreslagna områden har beaktats. De uppfyller dock inte de kriterier som utredningen bygger på. "Utredningsområde" avser här ett område där kommunerna vill prioritera vindkraft framför andra intressen. "Övrigt område" är områden som varken utpekats som utrednings- eller stoppområde. Projektering är här fortsatt möjlig enligt gällande lagstiftning och vindkraftplanens generella riktlinjer.*
		Börtingberget utgör riksintresse för vindbruk. Glesbefolkad trakt. 365 passerar förbi och området har många små vägar. Nätanslutning bör lösas med närliggande områden Nybrännan, Svartliden och Hemberget.	*Noterat.*
		Stor-Hundberget ligger i närheten av Grovsjöbrännan. Ett positivt investeringsbeslut vore att utvidga Grovsjöbrännan till Stor-Hundberget när de ligger på samma höjdområde.	*Noterat.*
		Vallsjöberget ligger i närheten av Kälberget. Glest befolkat. Allmänväg i närheten och anslutande skogsbilväg går in på området. Stamnätet passerar men kräver samordning.	*Noterat.*
		SCA vill att dessa områden prövas för lämplighet för vindkraft i den fortsatta utredningen.	*Noterat.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
2008-11-18	Simon Rudin (SR), Lycksele	SR undrar varför det planeras vindkraft i Södra Lappland när regeringens mål för Norrland mer än väl täcks in av det stora vindkraftprojektet i Piteå.	*Södra Lappland har stora potentialer för vindkraft och den fysiska planeringen behöver beakta detta.*
		SR skriver att Sverige sannolikt är nära ett beslut om nyetablering av kärnkraft och att det i nuläget därför är onödigt att förstöra vår landskapsbild för att producera el för export, det är inte ansvarsfullt.	*Europa behöver ett stort tillskott av förnyelsebar energi för att uppfylla klimatmålen. Vindkraft kan realiseras nu. Ny kärnkraft, om den kan byggas ut ekonomiskt och säkert, kan inte realiseras förrän om tidigast 15-20 år.*
		En så kraftigt negativ förändring av landskapet bör enl SR föregås av en folkomröstning där befolkningen får relevant information.	*Folkomröstningsfrågor hanteras i respektive kommun efter motion i KF.*
		Vindkraft går i huvudsak på export då Sverige redan nu har ett överskott av el. Ökad exportmöjlighet ger högre elpriset.	
		Vindkraft höjer elpriserna om den placeras fel i vårt elnät.	
		Vindkraft för utlandsproduktion höjer sannolikt våra nätavgifter.	
		Exploatörer tar vinsten, vissa beskattas inte i Sverige	*Lönsamhet är en förutsättning för vindkraftutbyggnaden. De arbeten som vindkraften leder till i regionen bidrar till ökade skatteintäkter.*
		Kunskap om hur vår natur upplever intrånget saknas. SR:s hund börjar skaka när den befinner sig 3 km från verk i bil.	*Positiva och negativa miljökonsekvenser sammanvägs i de miljökonsekvens som tas fram inför resp tillståndsprövning.*
		Vindkraftetablering enligt "riksintresseprincip" förstör stora delar av våra sista orörda skogar.	*Vindkraften ianspråktar endast någon procent av markytan i de utpekade områdena. Inom de utpekade områdena kan vindkraft planerad på ett sådant sätt att inga orörda skogar berörs.*
		Finansieringen av verk är enkel, skattebefriade samfällighetsföreningar köper andelar som ger rätt till skattefri moms och fri el, samt skattesubventionerat uppförande av verk. Andelar köps av de som inte berörs av förlorade naturvärden.	*Att finansiera vindkraftutbyggnaden ingår inte i den kommunala planeringsinsatsen. Lokalt ägande är emellertid fördelaktigt på många sätt.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Om vi tar ansvar för vår miljö så ska vi bygga i eller i närheten av redan påverkad miljö. Det ger en begränsad utbyggnad. Om en orörd miljö ska bebyggas så måste mervärde bevisas genom Icc-beräkningar som visar realistiska fördelar för byggplatsen.	*Alla etableringar som kan innebära betydande milöpåverken kommer att föregås av en miljöprövning som visar att lokaliseringen är lämplig och att de samlade miljökonsekvenserna är acceptabla.*
		Varför är fler områden utpekade i "Vindkraftplanering Södra Lappland" än i LST utredning?	*Planen har inneburit en djupare analys och ett bredare syfte än vad som innefattades i länsstyrelsens utredning.*
		Bättre platser bör väljas där påverkan är mindre.	*Planen har valt områden där påverkan är mindre.*
2008-12-17	Strömsunds kommun	Nr 19 Stikken: Strömsund kommun har i gällande ÖP redovisat att Stekenjokkplatån inom kommunen av många skäl inte är lämplig för storskalig utbyggnad av vindraft. Det finns starkt allmänt intresse att bevara området obebyggt och att detta ska få företräde före exploateringsintresset. Området är av intresse för rörligt friluftsliv, vetenskaplig naturvård och rennäring. Dessutom måste hänsyn tas till den närbelägna nationalparken på norskt territorium. Stekenjokkplatån är även av stor betydelse för det lokala näringslivet inom Frostvikenområdet.	*19. Stikken kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft p.g.a starka naturmiljövårds-, fritids-, turism- och rennäringsintressen.*
		Strömsunds kommun anser att ovan redovisade förhållanden bör beaktas vid prövning av det föreslagna området Stikken.	*Noterat.*
		Nr 24 Dabbsjön, 25 Oxfjället och 18 Kälberget är belägna så nära Strömsund kommun att markanvändning inom kommunen kan påverkas av buller, skuggor och visuellt. Kommunen önskar därför få info på ett tidigt stadium om det blir aktuellt att utnyttja dessa områden för vindkraftetablering.	*Om det blir aktuellt att nyttja dessa områden för vindkraftetablering får Strömsund kommun ta del av den informationen i ett så tidigt stadie som det är möjligt med tanke på projektets/projektens offentlighetsstatus.*
2008-12-12	Vilhelmina Södra sameby	**Vindkraftparker medför:** Stora arealförluster innebär minskat bete och därigenom produktionsbortfall. Dessutom tillkommer en dammningseffekt från bla uppställningsplatser som låser betet i rådande vindriktningar på stora arealer.	*De konsekvenser som vindkraftparker kan ha på rennäringen kommer att utredas vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*
		Vindkraft medför barriäreffekter som styr renarna i oönskade riktningar vilket ökar arbetsinsatser och kostnader för renskötarna. Konflikter med angränsande samebyar i Sverige och Norge ökar när renarna söker sig till deras marker.	
		Vindkraften gör att renarna undivker området kring störningen.	
		Säkerhetsaspekten när det gäller iskast och haveri är inte utredd.	
		Förflyttning med hjälp av helikopter omöjliggörs.	
		Osäkerhet om hur rennäringen påverkas av vindkraftverken utsätter renskötarna och familjemedlemmarna för en psykisk stress och en osund psykosocial miljö.	

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		1. Storberget- helt oacceptabelt ur rennäringssynpunkt. Riksintresse för rennäring. Vinterbete. Flyttleder blockeras. Naturlig strövning och betesgång störs, renarna riskeras att styras i oönskade riktningar. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*1. Storberget kommer att värderas som oacceptabelt för vindkraftetablering i lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*
		2. Hemberget- helt oacceptabelt för vindkraft. Vinterbete. Flyttleder blockeras. Naturlig strövning och betesgång störs, renarna riskeras att styras i oönskade riktningar. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*2. Hemberget kommer att värderas som oacceptabelt för vindkraftetablering i lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*
		3. Skallberget- Delar av området är helt oacceptabelt. Landsvägen mellan Nytjärn och Långvattnet används vid behov som flyttled. Därför är den del som ligger väster om vägen samt ca 700-1000 m öster om vägen ej lämpliga. Vinterbete. Naturlig strövning och betesgång störs, renarna riskeras att styras i oönskade riktningar. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*3. Skallberget kommer att värderas som oacceptabelt för vindkraftetablering i lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*
		4. Karpsjöberget- Färre negativa effekter på rennäringen. Vinterbete. Dock kvarstår riskerna att naturlig strövning och betesgång störs, renarna riskeras att styras i oönskade riktningar, med konflikt med grannsamebyn som följd. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*4. Karpsjöberget kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
		18. Kälberget- Färre negativa effekter på rennäringen. Vinterbete. Dock kvarstår riskerna att naturlig strövning och betesgång störs, renarna riskeras att styras i oönskade riktningar, med konflikt med grannsamebyn som föjd.Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*18. Kälberget kommer att värderas med gradering 4, d.v.s att området är renbetesland, i lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		19. Stikken- helt oacceptabelt ur rennäringssynpunkt. Åretruntmarker. Riksintresse, kärnområde, trivselland, kalvning- och brunstland. Stekenjokk nyttjas i dagsläget årligen som vår-, försommar-, sommar-, sensommar-, höst- och förvinterland. Här bedriver samebyn kalvmärkning i 4 fasta anläggningar och dessutom med mobila rengärden som uppförs på lämpliga ställen, bla Uttje Tjukkele, Stikken, Raurejaure samt gränsfjällen. Området genom korsas av flera flyttleder. naturlig strövning och betesgång störs, renarna riskeras at zt styras i oönskade riktningar, med konflikt med grannsamebyn som följd. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*Området Stikken är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		20 & 21. Blaikfjället 1 & Blaikfjället 2- helt oacceptabelt för vindkraft. Riksintresse för rennäring. Flyttled. Övernattningshagar och övernattningsbete (rastbetesområden). Naturlig strövning och betesgångs störs, renarna riskerar att spridas i oönskade riktningar. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs. Kalvning störs. Område 1 åretruntmark, område 2 största delen inom åretruntmark.	*Områdena Blaikfjället 1 och Blaikfjället 2 är inte längre utpekade som lämpliga områden.*
		22. Dabbsjön- Färre negativa effekter på rennäringen. Åretruntmarker. Dock kvarstår riskerna att naturlig strövning och betesgång störs, renarna riskeras att styras i oönskade riktningar, med konflikt med grannsamebyn som följd. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*Dabbsjön kommer att värderas med gradering 4, d.v.s att området är renbetesland, i lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*
		23. Oxfjället- Färre negativa effekter på rennäringen. Åretruntmarker. Dock kvarstår riskerna att naturlig strövning och betesgång störs, renarna riskeras att styras i oönskade riktningar, med konflikt med grannsamebyn som följd. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*Oxfjället kommer att värderas med gradering 4, d.v.s att området är renbetesland, i lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*
		24. Fiskfjället- helt oacceptabelt ur rennäringssynpunkt. Riksintresse för rennäring. Åretruntmark. Kalvning och brunst störs. Naturlig strövning och betesgång störs, enarna riskeras att styras i oönskade riktningar. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*Området Fiskfjället är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		25. Västvattenberget- helt oacceptabelt för vindkraft. Delvis inom riksintresse. Förvinter och vårbetesområde. Kalvningsland. Rastbete vid flyttning. Närhet till flyttled. Naturlig strövning och betesgång störs, enarna riskeras att styras i oönskade riktningar. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*Västvattenberget kommer att värderas som oacceptabelt för vindkraftetablering i lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		26. Skorne- helt oacceptabelt ur rennäringssynpunkt. Riksintresse för rennäring. Åretruntmark. Kalvning och brunst störs. Naturlig strövning och betesgång störs, enarna riskeras att styras i oönskade riktningar. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*Området Skorne är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		27. Datikberget- helt oacceptabelt ur rennäringssynpunkt. Riksintresse för rennäring. Åretruntmark. Kalvning och brunst störs. Naturlig strövning och betesgång störs, enarna riskeras att styras i oönskade riktningar. Samling och flyttning av renarna försvåras eller omöjliggörs.	*Området Datikberget är inte längre utpekat som lämpligt område.*
		För att kunna bedöma vindkraftens påverkan på rennäringen kan inte enskilda områden bedömas var för sig. En helhetsbild över området krävs. Även viktigt att sökande tittar på angränsande kommuners ÖP. De områden som som i huvudsak verkar intressanta för vindkraft (Åsele, Övik och Sollefteå) bildar en barriär över samebyn.	*Konsekvenser för rennäringens intressen i ett bredare och mer gränsöverskridande perspektiv utreds enl gällande lagstiftning vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering .*
		I dagsläget förs diskussioner med vindkraftintressenter inom Åsele och Övik kommuner.	*Noterat.*
		Samebyn har lokaliserat 3 områden som medför mindre störning för rennäringen: Gäddbäcksberget (Vilhelmina kommun), Storberget-Stenkulla-Risberget (Åsele kommun), Sörberget (mitt emot Almsele söder om Ångermanälven, Åsele kommun).	*Föreslagna områden har beaktats. De uppfyller dock inte de kriterier som utredningen bygger på. "Utredningsområde" avser här ett område där kommunerna vill prioritera vindkraft framför andra intressen. "Övrigt område" är områden som varken utpekats som utrednings- eller stoppområde. Projektering är här fortsatt möjlig enligt gällande lagstiftning och vindkraftplanens generella riktlinjer.*
		Under barmarksperiod bedriver Vilhelmina södra och Frostviken Norra gemensam renskötsel ovan odlingsgränsen. Detta innebär att intrång i fjällvärlden påverkar båda samebyar både genom fysisk störning och ansträngda sociala relationer.	*Noterat.*
		I fjällområdet är vindkraftverk helt oacceptabla ur rennäringssynpunkt.	*Inga lämpliga områden för vindkraft är längre utpekade i fjällområdet.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
2008-12-17	Vindvision Norr AB	Vindvision Norr AB anser att det finns brist på kompletterande projektplaster till Kälberget, inom en radie om ca 10-15 km, och att Dorotea kommun aktivt bör verka för koml platser. Dessa platser kan utgöras av Skalberget och Vällingberget i SÖ kommundelen mot Sollefteå kommun och Hemberget vid Svanabyn.	*De tre föreslagna områdena har tagits i beaktande. De uppfyller inte de kriterier som har använts till för de utpekade lämpliga områdena. Områden utanför dessa är dock möjliga för projektering av vindkraft enligt rådande bygglovs- och miljöprövningsbestämmelser, samt enligt de generella riktlinjer som anges i vindkraftplanen.*
2008-12-17	Västerbottens Ornitologiska Förening (VOF) och Ångermanlands Ornitologiska Förening (ÅOF)	VOF och ÅOF är förvånade över att utredningen har utgått ifrån årsmedelvind 6,5 m/s på 71 m höjd då övriga kommuner utgått från 103m höjd som mer stämmer in på höjden på dagens verk.	*Vindenergierna redovisas för båda beräknade höjdnivåerna. Valet av 71-metersnivån har motiveras tydligare i utställningshandlingen i kapitlet Kriterier för avgränsning av vindkraftområden.*
		Inga naturinventeringar eller hänsyn till lokala fågelförhållanden har gjorts. Inga hänsynsavstånd har tagits till kungsörnsbon. Detta tycker föreningarna är en stor brist.	*Naturinventeringar och hänsyn till fågelförhållanden tas vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*
		VOF och ÅOF har under många år inventerat kungsörn och rovfåglar i berörda kommuner. De anser att det är helt oacceptabelt med vindkraft i områdena 3. Skallberget, 4. Karpsjöberget, 5. Mesjöliden och 6. Storberget. Detta sammanhängande område hyser med norrländska mått hög täthet av kungsörn. Mesjöliden och Skallberget ingår även i områden som upptas i rapporten "Skyddsvärda statliga skogar".	*4. Karpsjöberget & 6. Storberget är inte längre utpekade som lämpliga områden för vindkraft. I lämplighetsbedömningen i redovisas de övriga utredningsområdena med ett separat kriterium för påverkan på fågellivet.*
		2. Hemberget bör få samma namn som det har i Övik kommuns vindkraftplan, Bräntet. Detta område, tillsammans med 1. Storberget (Åsele) kan accepteras förutsatt att man följer de gränser som redovisas.	*Noterat och åtgärdat i Utställningshandlingen.*
		Åsele kommun bör, liksom Övik kommun har gjort, ta hänsyn till de lokala fågelförhållandena. I Öviks plan har man nämnt att området mot länsgränsen vid Stockholmsgatan skall undantas från vindkraft ur landskapssynpunkt och pga höga naturvärden. En etablering i områdena 3-6 är därför inte förenligt med MB försiktighetsprincip.	*Noterat.*
		Vindkraft i övriga områden: I områdena 7-20 finns i många fall örnrevir och naturintressen att beakta. Här gäller att kommunerna och de som utför naturinventeringarna gör arbete i dialog med ideella naturvården för att välja ut bäst områden. Vissa områden kan komma att gränsändras eller utgå.	*Noterat.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		21-30 skall överhuvudtaget inte komma ifråga för någon vindkraftetablering. Naturreservat, Natura 2000-områden och liknande ska undantas från vindkraftexploatering.	*Områdena Blaikfjället 1, Blaikfjället 2, Fiskfjället, Skorne, Datikberget & Njakafjäll kommer inte att utpekas som lämpliga områden för vindkraft. De konsekvenser som vindkraftparker kan ha på övriga utredningsområden kommer att utredas vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*
		Vägar, elledningar mm: Teknik finns idag för att göra elnätet fågelsäkert vad gäller eldöd och detta ska ställas som absolut krav till exploatörerna. Föreningarna förutsätter att skyddsisolering av 10-40 kV:s transformationer görs med "Huven Uven" och att ev mindre luftledningar består av skyddsisolerad kabel, sk BLL-ledning. Placering av transformatorstationer och ledningsgator måste göras så att dessa i så liten utsträckning som möjligt kolliderar med natur- och fågelintressen.	*Noterat.*
		Behov av långsiktiga studier: Kommunerna bör verka för att exploatörerna gör långsiktiga studier vad gäller verkens påverkan på stora rovfåglar och andra känsliga artgrupper/naturtyper.	*Noterat.*
		MKB: Kommunerna bör kräva av exploatören att detaljutredningar görs av ornitolog/biolog i varje planerat utbyggnadsområde.	*Noterat.*
		Fortsatt process: VOF och ÅOF vill vara delaktiga i den fortsatta processen. De områden som utpekas bör snabbt och enkelt kunna exploateras där de viktigaste övervägandena ang bebyggelse och natur redan gjorts av kommunerna. Att ta med områdena 21-30 i samrådshandlingen är ett lågvattenmärke i denna utredning.	*Noterat. Om det blir aktuellt att nyttja dessa områden för vindkraftetablering får VOS och ÅOF ta del av den informationen i ett så tidigt stadium som det är möjligt med tanke på projektets/projektens offentlighetsstatus.*
2008-12-04	Vägverket	Transportbehov till och från planerade anläggningar: Vägverket anser det positivt att man redan i detta skede pekat ut identifierade utredningsområden. De önskar även att i ett så tidigt skede som möjligt erhålla information över vilka anläggningar som är mest troliga. Detta för att Vägverket ska kunna göra långsiktiga planer.	*Synpunkten är noterad. Vägverket kommer fortsatt att hållas underrättad.*
		Behov av dispenser: Uppförande av anläggningar genererar transportdispenser. För att underlätta hanteringen är det önskvärt om behovet av dispenser kan samordnas. För att dispenstransp ska kunna ta sig fram kan det krävas punktvisa insatser som tex förbifarter, utfyllnad i korsningar och plan- och profiljusteringar.	
		In- och utfart till allmänna vägar: Vägverket uppmärksammar att ansökan måste ske till VV för uppförande av nya in- och utfarter till allmänna vägar. En stor fördel är om sökande undersöker möjligheten att nyttja befintliga in- och utfarter vid byggandet.	
		Vidare ska sökande uppmärksamma de krav VV ställer på sikt, lutning och vilplan vid in- och utfarter.	
		Kostnadsansvar vägåtgärder: Verket vill uppmärksamma kommunerna på att en diskussion om kostnadsansvar vid omfattande vägåtgärder bör ske och att det förutsätts att exploatören också isf tar ett kostnadsansvar.	

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
2008-12-17	Tommy Streling (TS), Dikanäs	1. TS anser att om Miljödomstolen ändrar praxis vid miljöprövning av stora vindkraftparker och inkl en större hänsyn till riksintresse för vindkraft är det oerhört viktigt att alla skyddsvärda områden tydligt specificeras.	
		Utredning (ÅF Vindkraft) har undantagit stoppområden i Dorotea och Vilhelmina utan att ge argument varför.	*Stoppområden utanför obrutet fjäll förekommer endast i Dorotea kommun. Motiven kring dessa har tydliggjorts.*
		TS undrar varför ÅF har tagit med utredningsområden som ligger inom naturreservat och Natura 2000-områden.	*Det är endast Oxfjället som fortfarande ligger inom Natura 2000 och Naturreservat.Vid eventuell vindkraftprojektering blir det bara prövning för ett eller ett fåtal verk.*
		2.1 Produktivitet: Produktiviteten, dvs levererad effekt i förhållande till installerad generatorkapacitet, är generellt sett ofta överskattad av exploatörerna. Verken innehåller en komplicerad teknik som utsätts för starka naturkrafter och därmed snabbt slitage. Stillestånd pga reparationer ökar med ålder. Låga temperaturer har en negativ inverkan på matieralhållfasthet.	*Vindkraften byggs på kommersiella grunder och exakta produktionskalkyler är därför i projektörernas intresse.*
		2.2 Nätkostnader: Vindkraftetablering i Norrland kommer inte vara belägen där elenergin behövs. Överföringsförslusterna och distributionskostnaderna blir därmed stora när elenergin kablas ner till södra Sverige. Brist på kraftledningsnät kräver utbyggnad vilket är kostsamt.	*Vindkraften byggs på kommersiella grunder och alla kostnader behöver därför beaktas inför ett investeringsbeslut.*
		TS frågar:	
		Var står Svenska Kraftnät i sina nätförstärkningsplaner i området som nu berörs?	*Svenska Kraftnäts huvuduppgift är att se till att det rikstäckande elnätet har tillräcklig kapacitet.*
		Förordar man utbyggnad av regionala nät och isf var? Ett antal lämpliga utbyggnadsplatser för vindkraft finns på den norra sida om Vojmsjön om ett regionalt nät kan bibringas.	*Varje vindkraftprojektör utreder vanligen flera alternativa elanslutningsmöjligheter. Områdena på norra sidan Vojmsjön uppfyller inte de kriterier som har använts för att peka ut lämpliga områden. Områden utanför planens identifierade utredningsområden är dock möjliga för projektering av vindkraft enligt rådande bygglovs- och miljöprövningsbestämmelser, samt enligt de generella riktlinjer som anges i vindkraftplanen.*
		Finns här möjligheter att gå rakt norrut till närmsta stamnät strax norr om kommungränsen mot Storuman? Hur ser Svenska Kraftnät på detta? Vilka skulle kostnaderna bli?	

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		2.3 Reglerkraft: Reglerkraften för vindkraften måste upprätthållas, men kan ge negativa effekter på både vattenkraftproducenterna och vattensystemen, beroende på vindkraftubyggnadens omfattning. ÅF:s utredning redogör inte på något sätt för dessa konsekvenser. Det kan tänkas bli effekter som förstärker tendenser till korttidsreglering samtidigt som Ångermanälvens vattenregleringsföretag och vattenkraftproducenter kan tänkas "spilla" vatten genom dammarna för att man inte kan reglera mot ett produktionsbehov utan måste göra det mot två. Vindkraftenergin kan i vissa fall slå på vattenkraftproducenterna som kan förlora både lagrat vatten och energivinster till följd av detta. Tvåvariabelkomplex bör noggrant utredas så att klarhet kan ges i vilka förluster vattenkraftproducenter kan riskera resp vilka konsekvenser detta kan ge de reglerade vattensystemen.	*Flera möjliga reglerkraftslösningar utreds av Svenska Kraftnät. Svenska Kraftnät utreder just nu också invensteringsbehovet i stamnätet för att klara en större utbyggnad.*
		3.1 Landskapspåverkan: TS anser inte att texterna om verkens visuella påverkan på sid 16-17 stämmer.	*Oklart vad som avses.*
		TS anser att kommunerna bör ta sig en funderare på verksamhetsutövarna och har följande frågor:	
		Ska kommunerna bli delägare, förorda lokalt och kooperativa ägda alternativ? Går det att skapa en lokal hållbar ekonomisk utveckling?	
		Ska de 3 kommunerna själva bilda energibolag?	
		3.2 Inverkan på natur och människor: Fjällvärden ses av många som en av de riktigt stora möjligheterna i nom framtidens natur- och ekoturism och är därför viktig att lämna orörd.	*Inga fjällområden är längre utpekade som lämpliga områden.*
		4.1 Detaljgranskning av utredningsområdena	
		Möjligen lämpliga områden för exploatering:	
		12. Nybrännan ligger ej i naturskyddat område men inom bevarandeprogram för odlingslandskap vilket kräver varsamhet i tillståndsbedömning. I omgivningarna finns N2000-områden och riksintr för kulturmiljövård.	*Stämmer med vad som anges i planen*
		13. Västra Sjulsberget är av riksintr för vindbruk. Närheten till Sjulsmark anmodar hänsyn till ev boendes ställning i frågan. I omgivningarna finns N2000-områden och riksintr för kulturmiljövård.	*Stämmer med vad som anges i planen*
		15. Svartliden ligger ej i naturskyddat område men inom bevarandeprogram för odlingslandskap. Detta och närhet till byn Sjulsmark kräver varsamhet. Flera N2000-områden omgärdar Svartlidens gränser.	*Stämmer med vad som anges i planen*
		17. Almselbergen är ett mycket lämpligt exploateringsområde. Men nyttjande av 400 kV ledning kräver samordning.	*Stämmer med vad som anges i planen*
		Utanför marginalen: Sträckningen utmed Vojmsjöns norra sida skulle vara lämplig om ett regionalt distributionsnät om 130 kV funnits. Samrådshanlingen har inte heller tagit med områden som är <3 km2. Men en 40 kV matarledning kan ändå ta emot ett tiotal MW vilket gör enstaka verk eller mindre park möjligt.	*Området utanför de utpekade områdena är angivet som möjligt att projektera.*
		Tveksam etablering:	
		27. Västvattenberget är tveksam när årsmedelvinden är 6 m/s på 71 m höjd. Lång väg till elanslutning och ett område som till stora delar består av våtmark klass 2.	*Dessa punkter har nu framgått i lämplighetsbedömningen av de olika områdena.*
		Områden som inte är lämpliga för vindkraft:	
		19. Stikken har riksint för rennäring och turism, omgärdat av obrutet fjäll, gränsar till nationalpark och riksintr naturvård. Platån är synlig på långt håll.	*Stikken kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
		21. Blaikfjället 1 är inom område för naturreservat, N2000, riksintr för naturvård och våtmark klass 1 & 2. Riksintr för rennäring, turism och friluftsliv. Har en rik fågelfauna. Medelvind ligger på 5,5-6 m/s.	*Blaikfjället 1 kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		22. Blaikfjället 2 är inom område för naturreservat, N2000, riksintr för naturvård och våtmark klass 1 & 2. Riksintr för rennäring, turism och friluftsliv. Har en rik fågelfauna.	*Blaikfjället 2 kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
		28. Skorne är inom naturreservat, N2000, riksintr för naturvård, turism, friluftsliv och rennäring. I NO ligger område för bevarandeprogram för odlingslandskapet.	*Skorne kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
		29 Datikberget. Delvis inom naturrservat N2000, riksintr för naturvård och rennäring, samt våtmark klass 2. I NO ligger område för bevarandeprogram för odlingslandskapet. Medelvind 4,5-6 m/s i vissa avseenden.	*Datikberget kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
		30 Njakafjäll. Delvis inom naturrservat N2000, riksintr för naturvård och rennäring, samt våtmark klass 2. I S ligger område för bevarandeprogram för odlingslandskapet.	*Njakafjäll kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
		4.2 Summering	
		TS:s slutsats är att kommunerna inte bör utmönstra särskilda prioriteringsobjekt.	
2008-12-18	Vilhelmina Övre Allmänningsskog	Vilhelmina Övre Allmänningsskog vill anmäla följande områden som intressanta platser för vindkraft:	*De sex föreslagna områdena har tagits i beaktande. De uppfyller inte de kriterier som har använts till för de utpekade lämpliga områdena. Områden utanför dessa är dock möjliga för projektering av vindkraft enligt rådande bygglovs- och miljöprövningsbestämmelser, samt enligt de generella riktlinjer som anges i vindkraftplanen.*
		Lill-Stalonberget, Stor-Stalonberget, Dorrisberget och Gäddbäcksberget (Vilhelmina kommun).	
		Almseleberget (Stora och Lilla) och området kring Stenkulla kraftstation.	
		Vilhelmina Övre Allmänningsskog anser även att det vore lämpligt att utbyggnad av vindkraft koncentreras till mer tätbebyggda områden än vad Stekenjokk är.	*Området Stikken är inte längre utpekat som lämpligt område men är heller inte angivet som stoppområde.*
2008-12-18	Miljö- och samhällsbyggnadsförvalningen(Storumans kommun) och styrgruppen för Vindkraft i Sorsele & Storumans kommun.	Generella synpunkter: Storuman och Sorsele kommuner har ett pågående samarbete kring att ta fram ÖP för vindkraft i resp kommun. Utredningen ska sedan kommuniceras och samrådas med allmänheten. Storumans kommun har i principbeslut i KF generellt ställt sig positiva till etablering av vindkraft.	*Noterat*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Västra Sjulsberget ligger i nära anslutning till Storumans kommun. Området söder om Skarvsjöby, i Storumans kommun, är klassat som riksintr för naturvård och våtmark klass 2, samt delvis flyttled för ren. Inom en radie på 13 km ligger ett antal byar som troligtvis kommer påverkas. Framförallt Skarvsjö i alla väderstäck. Det finns redan 1 verk i området i Storumans kommun och planer för verk på minst 2 ytterligare platser. Storuman har ännu inte kontaktat byarna och förslår därför att dessa byar kontaktas för ev samråd, gärna i ett så tidigt skede som möjligt av utredningen.	*Noterat. Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering kommer nämnda byar att kontaktas för samråd enl gällande lagstiftning.*
2008-12-16	Naturskyddsföreningen Vilhelmina	Föreningen är inte negativt inställd till nyttjande av förnybar energi om det sker utan att skada skyddsvärd natur.	*Noterat.*
		Inom Vilhelmina kommun ligger flera utredningsområden i naturreservat och N2000. Det är olämpligt. För Blaikfjället har Naturvårdsverket lagt fram planer på bildandet av nationalpark.	*Områdena 22-23, 26, 28-30 i Vilhelmina kommun kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft p.g.a.starka naturmiljövårdsintressen.*
		Verk i närheten av kungsörnsrevir ger risk för störningar varpå man bör inventera föreslagna områden mer detaljerat.	*Utredning av fågelförhållanden görs av projektören vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*
		Hur noga undersökt är området mellan Malgomaj och Vojmsjön? Här har redan en betydande påverkan skett från skogsbruk och medföljande vägar.	*Området mellan Malgomaj och Vojmsjön har beaktats. De uppfyller dock inte de kriterier som utredningen bygger på. "Utredningsområde" avser här ett område där kommunerna vill prioritera vindkraft framför andra intressen. "Övrigt område" är områden som varken utpekats som utrednings- eller stoppområde. Projektering är här fortsatt möjlig enligt gällande lagstiftning samt utifrån vindkraftplanens generella riktlinjer.*
		Kommunens östra delar, dvs Stöttingfjället, skulle också vara ett alternativ med tanke på redan befintlig exploatering.	*Stöttingfjället har tagits med som ett nytt utredningsområde i Utställningshandlingen.*
		Nya vindkraftparker bör placeras så långt som möjligt så att de kan kopplas till befintligt kraftledningsnät.	*Noterat.*
		Kommunen bör ytterst noga överväga etablering och reservatsområdena bör uteslutas i den fortsatta planeringen.	*Noterat.*
2008-12-17	Miljö- och byggnadsnämnden, Vilhelmina kommun	Nämnde ser positivt på framtagandet av en vindkraftplan och de föreslagna "stoppområden", dvs att ingen vindkraft byggs inom obrutet fjäll.	*Noterat*
		Nämnde anser att man bör undanta byggnationer inom befintliga naturreservat.	*Noterat.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
2008-12-16	Vilhelmina Norra sameby	5. Fäbodkullen- Ta bort östra delen, dvs Vitmossaberget där det är bra bete.	*5. Mesjöliden (Fäbodkullen är det gamla namnet) kommer att värderas med gradering 4, d.v.s att området är renbetesland, i lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till rennäringens intressen i området.*
		6. Storberget- Ta bort pga bra samlingsområde. Flyttväg berörs.	*6. Storberget kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
2008-11-27	Conny Olofsson (CO), Fritidskonsulent, Vilhelmina kommun	Fritidsintresset (nyttjande och förvaltning) är mycket viktigt för fjällregionen inkl Gits- och Blaikfjället. Inga vindkraftverk bör tillåtas inom området. Alternativ med viktiga satsningar och prioriteringar bör ligga på Friluftsfrågorna. Flera större och mindre aktiviteter håller på att tas fram.	*Inga utredningsområden kommer att utpekas som lämpligt område för vindkraft i Gitsfjället eller Blaikfjället.*
		Ur fritids/friluftsliv förordas istället satsningar på ett större vindkraftsområde i östra delen av Vilhelmina kommun (nr 32-36, se karta). Ev ett mindre på högra sidan av väg Stalon-Dikanäs.	*Föreslagna områden har beaktats. Endast Risträsk-området uppfyller planens kriterier. "Utredningsområde" avser här ett område där kommunerna vill prioritera vindkraft framför andra intressen. "Övrigt område" är områden som varken utpekats som utrednings- eller stoppområde. Projektering är här fortsatt möjlig enligt gällande lagstiftning samt utifrån vindkraftplanens generella riktlinjer.*
		Frilufts- och fritidsområden undantas och värderas högt tillsammans med olika riksintressen. Risträsk-området är enda riksintr för vindbruk enl LST.	*Noterat.*
		CO föreslår följande:	
		Att konsekvensanalys med alternativ görs specifikt för fjällområdet (generellt och restriktivt).	*Förutom i Stöttingfjället är det inga fjällområden i Södra Lappland som har identifierade utredningsområden lämpliga för vindkraft.*
		Att en alternativ lösning görs för Gitsfjäll-Blaikfjäll där en förstudie görs ang "Nationalpark".	*Inga utredningsområden är utpekade i Gits- eller Blaikfjällen.*
		Att frilufts- och fritidsområden samt riksintr värderas högt (ökat framtida resursvärde).	*Noterat.*
		Ett nytt objekt, "Dorris" nr 31 (ca 20 st verk). Byn & markägaren kan ev vara positiv (?).	*Noterat.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Att objekt Blaikfjället 1 & 2 utgår, samt att 28, 29 & 30 utgår.	*Blaikfjället 1 & 2, 28, 29 & 30 kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
		Att vart 20:e verk som etableras inom Vilhelmina kommun skall erhållas kommunen av exploatören eller en ersättning som motsvarar detta per verk (1/20). Detta utöver ersättning till berörda byar och markägare.	*Noterat.*
2009-01-16	Holmen Energi AB	Holmen Energi AB äger mark i Södra Lappland och ser möjligheter att etablera vindkraft här.	
		Nätanslutning: En anslutning mot stam eller regionnät medför stora kostnader och stora vindkraftparker för att bli ekonomiskt genomförbart. Önskemål finns från Svenska Kraftnät att sammanhållna produktionsinmatningspunkter eftersträvas.	*Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering är frågan hur man ska ansluta till kraftledningsnätet den viktigaste frågan att utreda.Samordningsmöjligheter med andra projektörer kommer vara viktigt.*
		Kriterier: Ist för skyddsavstånd till bebyggelse på 1000 m så anser Holmen att gränsvärdet borde utgå ifrån bla buller och skuggeffekter. 1000 m gräns kan låsa områden där gränsvärdena uppfylls.	*Fördjupade översiktsplan för vindkraft är ett vägledande dokument på en översiktlig nivå. Skyddsavståndet 1000 meter är mer än tillräckligt för att på denna nivå klara gränsriktvärden. Nuvarande områdesavgränsning kan justeras utifrån gränsvärdena vid faktisk projektering. För områden som varken utpekats som utrednings- eller stoppområde är projektering fortsatt möjlig utifrån gällande lagstiftning och vindkraftplanens generella riktlinjer.*
		Vindresurser: Det är viktigt att i den fördjupande ÖP tydligt förklara att det även kan vara lämpligt att etablera vindkraft i andra områden än de utpekade när vindkarteringen från MIUU kan vara missvisande.	*Avsnittet Vindförhållanden i Utställningshandlingen har kompletterats med Försvarsmaktens information.*
		Holmen har sett över de områden som ägs av Holmen och som berörs av samrådshandlingen:	
		12. Nybrännan- Holmen anser att det är viktigt att ta med de områden markerat med blått (se bilaga "Holmen Energi AB bilaga"). Där är det bra vindförhållanden, bra vägnät och möjlighet till kostnadseffektiv nätanslutning.	*De föreslagna områdena har tagits i beaktande. De lever dock inte upp till de kriterier som har använts till identifieringen av utredningsområdena.*
2009-01-08	Egon Persson	Föreslår att man avstår från att bygga föreslagna vindkraftparker med följande motivering:	

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Järvsjökullarna, Granberget, Sängsjöberget, Storbergkullen samt Storberget är ett större vildmarksområde. I området finns två naturreservat och en urskog samt Åseles största sjö. Fem av vindkraftverken är placerade i urskogen. Att exploatera dessa områden medför att vi bidrar med att minska Europas vildmarker.	*Kommande miljö- och bygglovprövning kommer att behöva beakta skyddsvärdena i området.*
		Åsele kommun har under lång tid satsat på att utveckla jakt- och fisketurismen, näringen växer och har stor betydelse för handeln och annan service. Ett av de starkaste skälen för att komma till Åsele är för att uppleva vildmark. Ingen kommer att åka till Åsele för att jaga i en vindkraftpark. Jakt- och fisketurismen kommer långsiktigt tillföra bygden mer positiva effekter än vindkraften. De pengar kommunen har satsat på utv av upplevelsenärningen kommer att gå förlorad. Arbetstillfällena kommer att minska och vildmarkkänslan kommer att vara ett minne blott.	
2008-12-17	Egon Persson (se även yttrandet daterat 09-01-08)	I området finns 2 naturreservat och en urskog. Det är ett större sammanhängande vildmarksområde i Åsele. Camp Laponia bedriver jakt och fiske i omr och marknadsför sig som vildmarkskamp. Det innebär att vindkraft inte passar i området. Jakt och fiske kommer att på sikt tillföra kommunen fler arbetstillfällen än vindkraft.	
2008-12-16	Sollefteå kommun	Omr 18 Kälberget i Åsele kommun gränsar till Sollefteå kommun. Boende finns i Västerås i Sollefteå kommun. Vid en ev etablering bör samråd ske även med dessa.	*Noterat. Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering kommer boende i närheten att kontaktas för samråd enl gällande lagstiftning.*
		Omr 2 Hemberget ligger NO om Sollefteå kommun och vid en ev etablering bör även värden i Sollefteå kommun beaktas. För närvarande är inga motstående intressen identifierade till en vindkraftetablering på Hemberget	*Noterat. Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering kommer även värden i Sollefteå kommun att beaktas enl gällande lagstiftning.*
		Sollefteå kommun ser positivt på ett samarbete mellan kommuner som berörs av planerade vindkraftsatsningar. Det mellankommunala perspektivet är av stor vikt. Det är viktigt att arbetet med mellankommunala frågor utvecklas för att främja samverkan mellan grannkommuner, grupper av kommuner och länsorgan.	*Noterat.*
		Sollefteå kommun ser goda förutsättningar för att en ny arell näring - vindbruk- kommer att etableras inom regionen. Kommunen är positiv till en lokalt förankrad och långsiktigt hållbar näring baserad på produktion av el från vind, som är förnybar. Genom att aktivt verka för en väl avvägd utbyggnad med lokal förankring bidrar regionen till att uppfylla flera av de nationella miljökvalitetsmålen. Vindbruk är en fråga om miljö, planering och utveckling. En väl planerad vindkraftetablering ger även mervärde tilll bygden bestående av nya jobb och nya uppdrag till företagen.	*Noterat.*
2008-12-17	Åsele Kraft AB	Åsele Kraft uppskattar att kommunerna utarbetar en gemensam plan. Den ger ökad kunskap och ett underlag för kommande beslut.	
		Åsele Kraft har som mål i ett projekt att etablera upp till 16 verk i omr nr 20 och 21, Torvsele respektive Storbergkullen. Information om dessa projekt har sänts till kommunerna i ett tidigare skede av samrådet. Åsele Kraft även intresserad av att medverka i framtida projekt.	*Noterat.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		I samrådshandlingen anges 33 som maximalt antal verk i omr 20 och 21, vilket Åsele Kraft bedömer är för många verk med hänsyn till ekonomi och miljö.	*Uppskattningen av antal verk/utredningsområde i Utställningshandlingen är en mycket översiktlig bedömning för att få ett schablonvärde över förväntad effekt.*
		I avsnitt 2.7 Naturmiljövärden, redovisas ett omr i närheten av Storbergkullen felaktigt som nationalpark.	*Svarande kan ej hitta denna felaktighet i Samrådshanlingen.*
2008-12-17	Doroteabygdens Naturskyddsförening	Omr 3-6 ingår i ett område med stor förekomst av kungsörnsrevir, dessutom passeras omr av sträckande havsörn under vår och höst.	*4. Karpsjöberget & 6. Storberget kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft. I lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen kommer de övriga utredningsområdena att värderas som att det blir en stor påverkan på fågellivet. Fågelinventering och hänsyn till fågelförhållanden vid de övriga utredningsområdena tas vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering.*
		Omr 3 Skallberget samt 5 Mesjöliden är upptaget i rapporten som "skyddsvärda statliga skogar". Exploatering av omr med vindkraft kommer att innebära stor påverkan och kolliderar med det nationella miljökvalitetsmålet 12 Levande skogar och 16 Ett rikt växt och djur liv.	*Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till naturmiljöintressen i området.*
		Omr 21 Storbergkullen är ett helt orört granurskogsområde med ett flertal rödlistade arter som visar på att det varit en lång skoglig kontinuitet. Förekomsten av död ved är också stor. Om omr exploateras utplånas nästan hela skogen eftersom omr däremellan består av myrmark.	*Kommande miljö- och bygglovprövning kommer att behöva beakta skyddsvärdena i området.*
		I Omr 17 Almseleberg finns också gammal skog. Kungsörn förekommer i området. Meselefors skoterklubb har en skoterled med rastplats och koja invid ett gammalt bevakningstorn.	*Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste särskild hänsyn tas till naturmiljö- och friluftslivsintressen i området.*
		De områden som respektive kommun ytterligare föreslagit (22-30) anser Naturskyddsföreningen inte heller skall exploateras för vindkraftutbyggande. Varför föreslå områden som är reservat eller Natura 2000- områden och ej heller är riksintresse för vindkraft? Eventuella exploatörer kommer att hamna i en lång process med överklagningar.	*Områdena 22-23, 26, 28-30 är inte längre utpekade som lämpliga områden för vindkraft p.g.a.starka naturmiljövårds- och rennäringsintressen.*
		Övriga områden 1-2, 7-11, 16,18 och 20 ser Naturskyddsföreningen utifrån dagens kunskap, inget hinder att planera för vindkraft.	*Noterat.*

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Hoppas på att fortsatt planering sker i nära samråd med föreningen och ställer gärna upp med kunskaper om flora och fauna.	*Noterat.*
2008-12-15	Örnsköldsvik kommun	Ö-viks kommun har också arbetat fram ett förslag till vindkraftplan som behandlas av kommunfullmäktige den 15 dec.	*Noterat.*
		Områdena 2,4 och 6 ligger delvis inom Örnsköldsviks kommun. Område 2 Hemberget stämmer väl överens med Ö-viks område 1 Bräntet.	*2. Hemberget har i Utställningshandlingen bytt namn till Bräntet.*
		Områdena 4 och 6 ligger däremot i ett område där Ö-vik har undvikit att föreslå vindkraftutbyggnad med hänsyn till de naturvårds- och friluftslivsintressen som finns kring Stockholmsgatorna. Ö-viks kommun vill därför ha en dialog med kommunerna i Södra Lappland och kanske med våra Länsstyrelser ang hur vi ska se på vindkraftutbyggnad i detta område. Förslagsvis kontakta Ö-vik efter sammanställningen av samrådet.	*4. Karpsjöberget och 6. Storberget kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
2009-01-19	Luftfartsverket	Runt flygplatser finns skyddsområden för flygverksamheten ska kunna fungera.	*Noterats.*
		Procedur: När ett flygplans ska starta eller landa måst den följa en procedur. Procedurerna har utarbetats för att garantera hinderfrihet och därmed flygsäkerhet. Procedurerna är olika för varje flygplats och sträcker sig över ett större område än de höjdbegränsande områden (BCL-ytorna). Detta innebär att byggnadsvek långt ifrån flygplatsen kan påverka hinderytorna för procedurerna.	*Noterats.*
		MSA-ytan ska fastställas för alla flygplatser där det finns instrumentinflygningsprocedurer. MSA-ytan är styrande för procedurerna. Ytan består av en cirkel m radien 55 km, som utgår från respektive landningshjälpmedels mittpunkt. MSA-ytan är indelad i fyra kvadranter, där varje kvadrant kan ha olika höjder.	*Noterats.*
		Skyddsområden som berör vindkraftetableringen: Ett antal omr kommer att ligga innanför skyddsområde m radie 55 km som utgår från landningshjälpen till Storuman, Lycksele och Vilhelmina.	
		Område 12, 13, 15 och 16 hamnar innanför SV MSA-sektor till Storuman flygplats. Område 11, 12, 14, 15 och 16 hamnar innanför SV MSA-sektor till Lycksele flygplats. MSA-sektorer tillåter en totalhöjd (vindkraftverkens höjd inkl mark) upp till 792 m ö h.	*Dagens vindkraftverk har en tornhöjd på ca 80-100 m och en rotordiameter på ca 80-100 m; det vill säga en möjlig totalthöjd på ca 150 m. Om så höga verk används vid en etablering på områdena 12, 13, 15, 16, 17 och 21 så kan verkens totalhöjd komma över den tillåtna totalhöjden på höjdbegränsningen. I lämplighetsbedömningen i Utställningshandlingen kommer de att värderas som att en vindkraftetablering i området kan överstiga MSA-ytans tillåtna totalhöjd och påverka luftfarten.*
		Område 9,10,11, 12, 15, 16, 17, 20 och 21 hamnar i SO MSA-sektor till Vilhelmina flygplats. Sektorn tillåter en totalhöjd på upp till 731 m ö h.	

Bilaga 22 SYNPUNKTER Vindkraftplanering i Södra Lappland

Inkom	Talande	Synpunkt/Fråga	*Kommentar*
		Område 17,22,1 och 23 hamnar i SV MSA-sektor till Vilhelmina flygplats. Sektorn tillåter en totalhöjd på upp till 762 m ö h.	*22.Blaikfjället 1 och 23. Blaikfjället 2 kommer inte att utpekas som lämpligt område för vindkraft.*
		Skyddsområden runt navigationsutrustning: Det finns navigationsutrustning i terrängen. LFV är ansvarig för utrustningen och ska yttra sig över vindkraftverkens placering avseende störning på utrustning. I området påverkas inget navigationshjälpmedel.	*Noterat.Avsnittet Infrastruktur och försvarsintressen i Utställningshandlingen har kompletterats med Luftfartsverkets information.*
		Hindermarkering: Vindkraftverken ska hindermarkeras enl LFS föreskrifter.	*Kompletterats.*
2008-08-11	Naturskyddsföreningen i Västerbotten, Torgny Forsgren	Lämnar synpunkter på brev som sändes i ett tidigt skede av samrådet, daterat 2008-07-02.	
		Björnlandets Nationalpark är ett specifikt orört omr med god förekomst av rovfåglar och deras häckningslokaler och flyttstråk. Med det avsatta urskogsområdet samt med närområdet Mesjöliden, så är det ett mkt känsligt område.	*Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering i närheten av Björnlandets Nationalpark måste särskild hänsyn tas till området.*
		På Järvsjökullarna finns ett urskogsområde som kan vara känsligt. Området vid Stockholmsgatorna kan vara känsligt.	*Kommande miljö- och bygglovprövning kommer att behöva beakta skyddsvärdena i området.*
		Marsfjällen mot Fatmomakke är särskilt känsligt ur kultursynpunkt.	*Inga utredningsområden kommer att utpekas som lämpligt område för vindkraft i Marsfjällen.*
		Föreningen vill poängtera vikten av att ta hänsyn till kulturområden och till områden med speciellt vackra vyer.	*Noterat.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste hänsyn tas till kulturmiljövärden.*
		Föreningen önskar få mer information om kommande planer och att de lokala kretsarna också kontaktas.	*Noterat. Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering kommer Naturskyddsföreningen andra berörda att kontaktas för samråd enl gällande lagstiftning.*
2008-09-07	STF Södra Lapplandskretsen, Rune Åkerlund	Föreningen vill påpeka att de inte hunnit titta på vindkraftplanerna under remisstiden.	*Noterat.*
		Föreningen har dock inga principiella synpunkter på planerna för utbyggnad av vindkraft under förutsättning att tillräcklig hänsyn tas till det rörliga friluftslivet. I de fall vindkraftverken ändå placeras så att de kan störa det rörliga friluftslivet, ex nära utmärkta eller ofta använda leder, på eller i närheten av "etablerade" utsiktsplatser bör exploatörerna åläggas att bekosta kompensationsåtgärder.	*Noterat.Vid prövning i.o.m eventuell vindkraftprojektering måste hänsyn tas till turism- och friluftslivsintressen.*